

Các nhân tố ảnh hưởng kết quả học tập của sinh viên ngành kế toán Trường Đại học Bà Rịa - Vũng Tàu

NGUYỄN THỊ ANH THƯ*

Tóm tắt

Bài viết tìm hiểu mối quan hệ giữa Xã hội hóa, Cường độ sử dụng Facebook và Kết quả học tập của sinh viên chính quy ngành kế toán Trường Đại học Bà Rịa - Vũng Tàu. Nghiên cứu được thực hiện bằng phương pháp định lượng, sử dụng mô hình cấu trúc tuyến tính (SEM) với mẫu khảo sát 216 sinh viên. Kết quả cho thấy, Xã hội hóa với 2 thành phần Chấp nhận xã hội và Tiếp biến văn hóa có mối quan hệ dương với Cường độ sử dụng Facebook và Kết quả học tập; Cường độ sử dụng Facebook có mối quan hệ dương với Kết quả học tập. Từ đó, nghiên cứu đưa ra hàm ý quản trị đối với Nhà trường và sinh viên.

Từ khóa: kết quả học tập, sinh viên ngành kế toán, Trường Đại học Bà Rịa - Vũng Tàu

Summary

The paper examines relationship between Socialization, Facebook usage intensity and Academic performance of accounting students in Ba Ria - Vung Tau University. It uses quantitative method by applying Structure Equation Modeling (SEM) with a sample of 216 accounting students in the University. The research results show that Socialization including 2 components of Social Acceptance and Acculturation has a positive relationship with Facebook usage intensity; Facebook usage intensity has a positive relationship with Academic performance. From those findings, the study proposes managerial implications for the University and students.

Keywords: academic performance, accounting students, Ba Ria - Vung Tau University

GIỚI THIỆU

Cùng với sự tăng lên về số lượng doanh nghiệp và sự phát triển của thị trường lao động, nhân lực kế toán có năng lực và chất lượng cao đang được các nhà tuyển dụng rất quan tâm và chú ý. Điều này đòi hỏi sinh viên cần nâng cao kiến thức và kỹ năng, phấn đấu trong suốt quá trình học tập để tích lũy kiến thức và đạt kết quả tốt nhất. Kết quả học tập tốt là “chiếc vé thông hành” để mỗi sinh viên sau khi ra trường có thể thực hiện được kế hoạch tương lai của mình. Xuất phát từ lý do này, nghiên cứu được thực hiện nhằm tìm ra các nhân tố ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên ngành kế toán Trường Đại học Bà Rịa - Vũng Tàu, từ đó giúp cho sinh viên cải thiện kết quả học tập (*Bài viết sử dụng cách viết số thập phân theo chuẩn quốc tế*).

CƠ SỞ LÝ THUYẾT VÀ MÔ HÌNH NGHIÊN CỨU

Cơ sở lý thuyết

Kết quả học tập là mức độ đạt được kiến thức, kỹ năng hay nhận thức của người học trong một lĩnh vực nào đó (Đình Thị Hóa và cộng sự, 2018). Kết quả học tập dựa trên kỹ năng liên quan đến sự phát triển của tư duy phản biện và các kỹ năng kỹ thuật để giải quyết vấn đề, hoặc thực hiện bài tập (Yu và cộng sự, 2010).

Xã hội hóa là các quá trình xã hội mà thông qua đó, các thành viên mới của xã hội phát triển nhận thức về chuẩn mực và giá trị xã hội, giúp họ đạt được ý thức khác biệt về bản thân (Thompson, 2017). Xã hội hóa giải quyết hai vấn đề quan trọng của đời sống xã hội: vấn đề phát triển xã hội và vấn đề phát triển cá nhân (Smelser và Baltes, 2001). Trong nghiên cứu này, xã hội hóa được hiểu là quá trình ảnh hưởng văn hóa trường học đối với sinh viên và sự hòa nhập của sinh viên với môi trường đại học.

Tiếp biến văn hóa là một khía cạnh của Xã hội hóa. Tiếp biến văn hóa được định nghĩa là một quá trình song phương mà trong đó, hai định hướng tiếp biến của 2 nền

* ThS., Khoa Kinh tế - Luật - Logistics, Trường Đại học Bà Rịa - Vũng Tàu
Ngày nhận bài: 11/11/2020; Ngày phản biện: 05/01/2021; Ngày duyệt đăng: 10/01/2021

văn hóa kết hợp với nhau tạo ra 4 chiến lược tiếp biến khả thi là: đồng hóa (chấp nhận văn hóa chủ nhà và từ chối văn hóa bản địa); tách biệt (từ chối văn hóa chủ nhà); hội nhập (chấp nhận cả văn hóa chủ nhà và văn hóa bản địa); lễ hóa (nhóm người không quan trọng việc duy trì văn hóa bản địa, hoặc tiếp nhận văn hóa mới sẽ trở thành nhóm riêng) (Berry, 2003). Tiếp biến văn hóa của sinh viên còn được định nghĩa là quá trình thay đổi niềm tin và giá trị văn hóa phát sinh từ việc tiếp xúc với văn hóa của nơi mà họ theo học (Rogler, 1994).

Chấp nhận xã hội là nỗ lực để phù hợp với các nhân tố của môi trường và được sự ủng hộ từ người khác trong môi trường đó (Cook, 2017).

Giả thuyết và mô hình nghiên cứu

Giả thuyết nghiên cứu

Nhiều tác giả trong và ngoài nước đã nghiên cứu về những nhân tố ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên. Nguyễn Thị Thu An và cộng sự (2016) chỉ ra, kết quả học tập của sinh viên chịu ảnh hưởng của 2 nhân tố chính là bản thân sinh viên và giảng viên; trong đó, kiến thức thu nhận và động cơ học tập là 2 nhân tố thuộc bản thân sinh viên, còn năng lực giảng viên là nhân tố thuộc về giảng viên. Trong khi đó, Võ Văn Việt và Đặng Thị Thu Phương (2017) chỉ ra 7 nhân tố ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên là: Năng lực trí tuệ; Sở thích học tập; Động cơ của ba mẹ; Cơ sở vật chất; Học bổng; Áp lực bạn bè cùng trang lứa; Áp lực xã hội.

Có thể thấy, các nghiên cứu chủ yếu tập trung vào các nhân tố thuộc về bản thân sinh viên, giảng viên hay gia đình, trong khi nhân tố thuộc về xã hội, mạng xã hội ít được nghiên cứu trong mối quan hệ với kết quả học tập của sinh viên. Chẳng hạn, nghiên cứu của Ainin và cộng sự (2015) cho rằng, Cường độ sử dụng Facebook có ảnh hưởng đến Kết quả học tập, đồng thời Cường độ sử dụng Facebook là trung gian cho mối quan hệ giữa Xã hội hóa và Kết quả học tập của sinh viên. Mặc dù vậy, nhóm tác giả chỉ nghiên cứu Cường độ sử dụng Facebook do ảnh hưởng của nhân tố Xã hội hóa và tác động của nó đến Kết quả học tập, mà chưa nghiên cứu tác động trực tiếp của Xã hội hóa đến Kết quả học tập của sinh viên. Vì thế, trong nghiên cứu này, tác giả ngoài xem xét tác động gián tiếp của Xã hội hóa đến Kết quả học tập thông qua Cường độ sử dụng Facebook, thì còn xem xét tác động trực tiếp của Xã hội hóa đến Kết quả học tập.

Có nhiều ý kiến khác nhau về mối quan hệ giữa Chấp nhận xã hội và Cường độ sử dụng Facebook. Theo Kirschner và Karpinski (2010), giữa 2 nhân tố này có mối quan hệ ngược chiều. Tuy nhiên, Ainin và cộng sự (2015) cho rằng, Chấp nhận xã hội có mối quan hệ cùng chiều với Cường độ sử dụng Facebook. Tác giả xem xét mối quan hệ này ở bối cảnh Việt Nam, cụ thể là sinh viên ngành kế toán Trường Đại học Bà Rịa - Vũng Tàu. Giả thuyết được đặt ra như sau:

Giả thuyết 1: Chấp nhận xã hội có mối quan hệ thuận chiều với Cường độ sử dụng Facebook.

Giả thuyết 2: Chấp nhận xã hội có mối quan hệ thuận chiều với Kết quả học tập của sinh viên.

Sinh viên có thể tìm thấy thông tin của nhà trường từ nhiều kênh khác nhau, trong đó có mạng xã hội Facebook. Thông qua việc sử dụng Facebook, sinh viên dễ dàng tiếp cận và hiểu rõ mục tiêu, giá trị, văn hóa của nhà trường, từ đó có nhận thức tốt hơn, xác định rõ ràng những mục tiêu mình cần thực hiện và tự tin thể hiện mình khi tương tác với các sinh viên khác. Yu và cộng sự (2010) khẳng định, Sự tương tác và Tiếp biến văn hóa có tác động tích cực tới việc cam kết và duy trì việc học đại học của sinh viên, đồng thời khuyến khích họ nỗ lực để đạt kết quả học tập tốt hơn. Giả thuyết được đặt ra như sau:

Giả thuyết 3: Tiếp biến văn hóa có mối quan hệ thuận chiều với Cường độ sử dụng Facebook.

Giả thuyết 4: Tiếp biến văn hóa có mối quan hệ thuận chiều với Kết quả học tập.

Theo Ainin và cộng sự (2015), Cường độ sử dụng facebook có mối quan hệ thuận chiều với Kết quả học tập của sinh viên. Còn nhóm tác giả Rouis và cộng sự (2011) nhận thấy, sinh viên sử dụng Facebook sẽ làm ảnh hưởng tiêu cực đến kết quả học tập, nhất là đối với nhóm sinh viên hưởng ngoại và ảnh hưởng tiêu cực này được hạn chế đối với nhóm sinh viên có khả năng tự quản thời gian của mình. Trong nghiên cứu này, tác giả tìm hiểu mối quan hệ của cường độ sử dụng Facebook đối với nhóm sinh viên ngành kế toán Trường Đại học Bà Rịa - Vũng Tàu với giả thuyết đặt ra như sau:

Giả thuyết 5: Cường độ sử dụng Facebook có mối quan hệ với Kết quả học tập của sinh viên.

Mô hình nghiên cứu

Tác giả đề xuất mô hình nghiên cứu (Hình 1) dựa trên mô hình của Ainin và cộng sự (2015) với 3 biến tác động đến kết quả học tập của sinh viên, đó là: Cường độ sử dụng Facebook, Chấp nhận xã hội, Tiếp biến văn hóa. Biến phụ thuộc là Kết quả học tập, được đo lường theo phương pháp gián tiếp bằng đánh giá của chính sinh viên về nhận thức, năng lực, kỹ năng để hoàn thành khóa học và kết quả học tập mà họ đạt được theo mong muốn.

Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu sử dụng kỹ thuật khảo sát online bằng cách gửi đường link bảng câu hỏi chi tiết với thang đo Likert 5 bậc từ 1 đến 5 (trong đó, 1: Rất không đồng ý; 2: Không đồng ý; 3: Không có ý kiến; 4: Đồng ý; 5: Hoàn toàn đồng ý). Đối tượng

khảo sát là sinh viên ngành kế toán khóa 2017 đến khóa 2019 của Trường Đại học Bà Rịa - Vũng Tàu. Thời gian khảo sát trong tháng 3/2020. Trong số 270 phiếu phát ra, có 216 phiếu thu về hợp lệ được sử dụng cho nghiên cứu chính thức.

Tác giả sử dụng thang đo có sẵn của Ainin và cộng sự (2015) với 16 biến quan sát được trình bày trong Bảng 1.

KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN

Qua kiểm định sơ bộ và kiểm định khẳng định, các thang đo được đánh giá tốt và không có biến nào bị loại. Kết quả kiểm định thang đo trình bày ở Bảng 2.

Kết quả phân tích CFA với mô hình đo lường tối hạn cho kết quả $\chi^2_{[98]} = 203.650$ ($p = 0.00$). Nếu điều chỉnh theo bậc tự do: $CMIN/df = 2.078 < 5$ đạt yêu cầu độ tương thích. Các chỉ tiêu khác: $GFI = 0.889$; $TLI = 0.933$; $CFI = 0.946$; $RMSEA = 0.071 < 0.8$ đạt yêu cầu. Trọng số CFA của tất cả các biến quan sát đều lớn hơn 0.5, khẳng định tính đơn hướng và giá trị hội tụ các thang đo (Hình 2). Vì vậy, mô hình tối hạn phù hợp với giá trị thị trường.

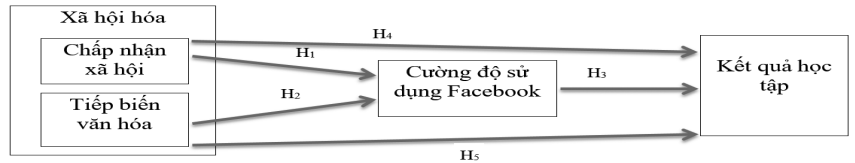
Kết quả ước lượng các tham số chính được trình bày ở Bảng 3. Kết quả kiểm định đều cho kết quả dương, nên các giả thuyết nghiên cứu đều được chấp nhận. Như vậy, kết quả nghiên cứu đã bổ sung vào khung lý thuyết mối quan hệ giữa Xã hội hóa, Cường độ sử dụng Facebook và Kết quả học tập của sinh viên. Mối quan hệ này chưa được kiểm định từ các nghiên cứu trước đây. So với nghiên cứu của Ainin và cộng sự (2015), nghiên cứu này cho thấy mối quan hệ cùng chiều của Tiếp biến văn hóa và Kết quả học tập. Điểm mới của nghiên cứu này bổ sung mối quan hệ trực tiếp của Xã hội hóa với Kết quả học tập của sinh viên.

KẾT LUẬN VÀ HÀM Ý QUẢN TRỊ

Kết quả nghiên cứu cho thấy, Chấp nhận xã hội và Tiếp biến văn hóa có ảnh hưởng dương đến Kết quả học tập. Cường độ sử dụng Facebook là trung gian cho sự ảnh hưởng của các thành phần của Xã hội hóa đến Kết quả học tập. Từ kết quả này, để nâng cao kết quả học tập của sinh viên ngành kế toán Trường Đại học Bà Rịa - Vũng Tàu, tác giả gợi ý các giải pháp sau:

Thứ nhất, hỗ trợ sinh viên tăng cường tương tác. Cụ thể, Nhà trường cần tạo điều kiện để sinh viên có thể giao lưu kết

HÌNH 1: MÔ HÌNH NGHIÊN CỨU

Nguồn: Tác giả đề xuất

BẢNG 1: THANG ĐO CÁC KHÁI NIỆM NGHIÊN CỨU

Thang đo	Số quan sát
Chấp nhận xã hội	5
Tiếp biến văn hóa	2
Cường độ sử dụng Facebook	5
Kết quả học tập	4

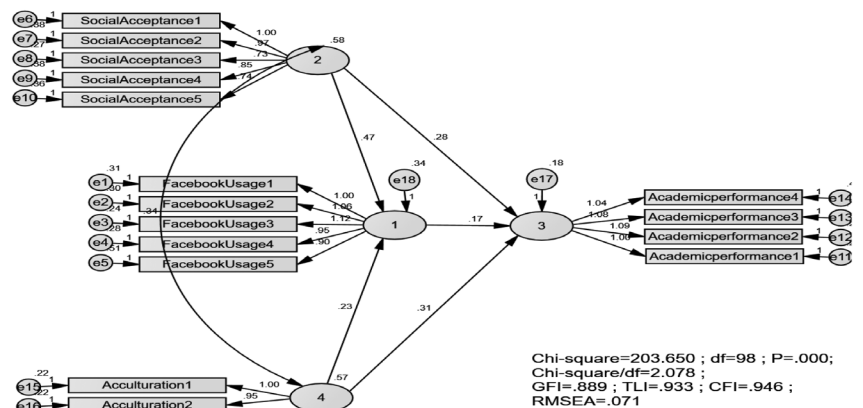
Nguồn: Ainin và cộng sự, (2015)

BẢNG 2: THỐNG KÊ CƠ BẢN CỦA THANG ĐO

Khái niệm và biến quan sát	M	SD	λ
Cường độ sử dụng Facebook: Cronbach's Alpha (α) = 0.897; Độ tin cậy tổng hợp (ρ_c) = 0.899; Trung bình phương sai trích (ρ_{ve}) = 0.643			
1 Facebook là một phần trong hoạt động hàng ngày của tôi	3.76	.944	.806
2 Tôi tự tin nói với mọi người rằng tôi đang ở trên Facebook	3.52	.976	.828
3 Facebook đã trở thành một phần trong cuộc sống hàng ngày của tôi	3.39	.984	.868
4 Tôi cảm thấy mình là một phần của cộng đồng Facebook	3.30	.899	.805
5 Tôi sẽ buồn nếu Facebook bị khóa	3.27	.993	.691
Chấp nhận xã hội: $\alpha = 0.846$; $\rho_c = 0.850$; $\rho_{ve} = 0.531$			
1 Tôi hài lòng với các mối quan hệ bạn bè tại trường đại học.	3.74	1.041	.734
2 Tôi cảm thấy thoải mái với các bạn sinh viên khác trong trường đại học	3.66	.968	.769
2 Các sinh viên cùng lớp tỏ ra hòa đồng với tôi	3.56	.768	.730
2 Mối quan hệ giữa tôi với các sinh viên khác có ảnh hưởng tích cực đến sự phát triển trí tuệ của tôi	3.57	.898	.727
3 Mối quan hệ giữa tôi với các sinh viên khác có ảnh hưởng tích cực đến sự phát triển nhân cách, giá trị và thái độ của tôi	3.58	.826	.681
Kết quả học tập: $\alpha = 0.871$; $\rho_c = 0.874$; $\rho_{ve} = 0.636$			
1 Tôi tự tin rằng mình có đủ năng lực và kỹ năng khi tham học tại trường đại học	3.64	.834	.734
2 Tôi có khả năng làm các bài tập được giao trong khóa học	3.44	.844	.769
3 Tôi biết cách thực hiện khóa học của mình một cách hiệu quả	3.44	.827	.730
4 Tôi đã đạt được kết quả học tập như mong muốn	3.22	.935	.727
Tiếp biến văn hóa: $\alpha = 0.830$; $\rho_c = 0.830$; $\rho_{ve} = 0.71$			
1 Tôi nhận thức được hệ thống giá trị của trường đại học	3.66	.891	.847
2 Tôi thích nghi với văn hóa của trường đại học	3.69	.858	.838

Ghi chú: M: trung bình; SD: Độ lệch chuẩn; λ : Trọng số (chuẩn hóa) CFA

HÌNH 2: KẾT QUẢ SEM CHO MÔ HÌNH

Chi-square=203.650 ; df=98 ; P=.000;
Chi-square/df=2.078 ;
GFI=.889 ; TLI=.933 ; CFI=.946 ;
RMSEA=.071

Nguồn: Tính toán của tác giả

BẢNG 3: TRỌNG SỐ HỒI QUY

Mối quan hệ			Ước lượng			P-value
			β	S.E.	t	
Cường độ sử dụng Facebook	<---	Chấp nhận xã hội	0.470	0.094	4.983	0.000
Cường độ sử dụng Facebook	<---	Tiếp biến văn hóa	0.233	0.90	2.591	0.010
Kết quả học tập	<---	Cường độ sử dụng Facebook	0.171	0.68	2.510	0.012
Kết quả học tập	<---	Chấp nhận xã hội	0.283	0.079	3.568	0.000
Kết quả học tập	<---	Tiếp biến văn hóa	0.307	0.074	4.149	0.000

Ghi chú: β : trọng số chuẩn hóa; S.E.: sai số chuẩn

Nguồn: Tính toán của tác giả

bạn bằng những hoạt động ngoại khóa giao lưu giữa các lớp và các khóa với nhau. Đồng thời, tổ chức các nhóm học tập, các câu lạc bộ để sinh viên có thể trao đổi kiến thức học tập. Bên cạnh đó, tổ chức các cuộc thi để sinh viên có thể thể hiện khả năng của mình để tăng sự tự tin. Điều quan trọng là, tăng cường kết nối thông tin thông qua Facebook.

Bản thân sinh viên cũng cần mở rộng giao lưu kết nối bạn bè, sẵn sàng chia sẻ kiến thức kinh nghiệm

trong hội nhóm cũng như đề nghị được giúp đỡ khi cần; tích cực tham gia hoạt động của Nhà trường; sử dụng mạng xã hội Facebook một cách hợp lý để kết nối trao đổi thông tin với thầy cô, bạn bè hỗ trợ cho việc thực hiện các mục tiêu học tập của mình.

Thứ hai, hệ thống hóa quy định, nội quy, mục tiêu, tầm nhìn, sứ mệnh của Nhà trường. Trường Đại học Bà Rịa - Vũng Tàu cần xác định mục tiêu, sứ mệnh, tầm nhìn, giá trị cốt lõi một cách rõ ràng, dễ tiếp cận. Truyền bá cho sinh viên nhận thức rõ mục tiêu, tầm nhìn, sứ mệnh của Nhà trường để họ có niềm tin về giá trị của Trường. Mặt khác, xây dựng và phổ biến cụ thể nội quy, quy định của Nhà trường, động viên thực hiện bằng chế độ thưởng, phạt rõ ràng. Xây dựng trường học với cơ sở vật chất tiện nghi và đầy đủ, môi trường an toàn và cảnh quan sạch đẹp...□

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Biện Chứng Học (2015). *Phân tích các nhân tố ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên hệ vừa học, vừa làm Trường Đại học Mở TP. Hồ Chí Minh*, Luận văn thạc sỹ, Trường Đại học Mở TP. Hồ Chí Minh
2. Nguyễn Thị Thu An, Nguyễn Văn Thành, Đinh Thị Kiều Oanh, Nguyễn Thị Ngọc Thứ (2016). Những nhân tố ảnh hưởng kết quả học tập của sinh viên năm I-II Trường Đại học Kỹ thuật - Công nghệ Cần Thơ, *Tạp chí Khoa học Trường Đại học Cần Thơ*, 46, 82-89
3. Đinh Thị Hóa, Hoàng Thị Ngọc Điệp, Lê Thị Kim Tuyên (2018). Phân tích các nhân tố ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên khoa kinh tế Trường Đại học Đồng Nai, *Tạp chí khoa học - Đại học Đồng Nai*, 11, 18-29
4. Võ Văn Việt, Đặng Thị Thu Phương (2017). Các nhân tố cơ bản ảnh hưởng đến kết quả học tập của sinh viên, *Tạp chí Khoa học Đại học Quốc gia Hà Nội: Nghiên cứu Giáo dục*, 33(3), 27-34
5. Ainin, S., Naqshbandi, M. M., Moghavvemi, S., Jaafar, N. I. (2015). Facebook usage, socialization and academic performance, *Computers & Education*, 83, 64-73
6. Bauer, T. N., Bodner, T., Erdogan, B., Truxillo, D. M., Tucker, J. S. (2007). Newcomer adjustment during organizational socialization: A meta-analytic review of antecedents, outcomes, and methods, *Journal of applied psychology*, 92(3)
7. Berry, J. W. (2003). *Conceptual approaches to acculturation*, American Psychological Association
8. Cook, T. O. (2017). *The Impact of a Middle School Transition Program on Academic Performance and Social Acceptance of Sixth Graders*, Tennessee State University
9. Kirschner, P. A., Karpinski, A. C. (2010). Facebook® and academic performance, *Computers in human behavior*, 26(6), 1237-1245
10. Rogler, L. H. (1994). International migrations: A framework for directing research, *American Psychologist*, 49(8)
11. Rouis, S., Limayem, M., and Salehi-Sangari, E. (2011). Impact of Facebook Usage on Students' Academic Achievement: Role of Self-Regulation and Trust, *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 9, 961-994
12. Smelser, N. J., Baltes, P. B. (2001). *International encyclopedia of the social và behavioral sciences*, Elsevier Amsterdam
13. Thompson, K. (2017). *What is Socialization?*, access to <https://revisesociology.com/2017/09/07/what-is-socialization/>
14. Yu, A. Y., Tian, S. W., Vogel, D., Kwok, R. C. W. (2010). Can learning be virtually boosted? An investigation of online social networking impacts, *Computers & Education*, 55(4), 1494-1503